

proti vsakemu sovražniku, velevali so kako naj pomnoženje teh ptičev podpiramo po leti, kedar gnezdijo in ob času hude zime. — Tu in tam smo ogledovali tudi gozde. Govorili smo o odgoji gozdov. — Po dveh urah dosegli smo trg Šmarije. Tu sprejeli so nas znani šolski prijatelj bl. g. Skaza ter peljali nas v svoj vrt, v kojem smo videli raznovrstna zemljišča in drevesa. Blagi gospod so nam tudi razkladali, kako se gozdno drevje, kojega v vrtih za kinč sadimo, požlahtnuje. Obiskovali smo cerkev in občudovali raznovrstne sadeže okoli nje. Zdaj peljali so nas g. Skaza k posestvu blagorodnega barona Gödel-na. Tu razkazali so nam blaga gospa v dvoranah različno starodavno orožje, po mostovžih in vrtih pa obilo raznovrstnih rastlin iz južnih dežel. Razun tega pokazalo nam se je sadunosno drevje okoli grajščine in bližnji gozd. V trg se vračajoče so nas g. Skaza pogostili in nas za prihodnje zopet k vinogradu in sadunosniku povabili na poduk. Za vse dobrote se srčno zahvaljujemo.

Zastrupljenje in pomočki v prvi sili.

II. Zastrupljenje razločujemo dvojno, kakor tudi strupi na dvojni način delujejo. Prvi, in ti so najnevarnejši, razjedajo in vničavajo celično tkanino v požiravniku, v želodci in v črevah in, če ni za pravega časa pomoči, vzročujejo v kratkem hitro smrt s strašnimi bolečinami. Taki strupi so: žveplena kislina, hudičevo olje ali vitriol, solna kislina, soda ali pepelnata, lugova sol, salmijak, prehlapnina ali sublimat živega srebra itd. Druga sorta strupov ne razjeda celične tkanine ali vsaj ne tako silno. Ti strupi grejo brez sledu skozi požiravnik v želodec in čreva in postanejo še le nevarni, ko začno v kri prestopati in tako delovanje možgan, srca in pluć in njihovih živcev motiti in ovirati. K tem strupom spadajo posebno rastlinski strupi, kateri so v gobah, v tabačnih listih, v podlesku ali telohu, v morski čebuli, v volčjem mleku ali kačeci, v srobotji itd.

Pa tudi z drugimi rastlinami se ljudje večkrat ostrupijo. Tako po volčjih črešnjicah, ktere jagode so prijetno kislega okusa in se lahko z lesnimi črešnjami zamenjajo, od katerih se dajo na tem spoznati, da imajo v sebi veliko drobnih peškie, med tem ko ima prava črešnja le samo jedno peško v sebi. Dalje je strupen zobnik, ki ob potih raste in ima neko podobnost z regratom in lepenjem, in potem tudi lepo cvetni kristavec ali svinjska dušica. Te tri rastline, ki k jednej rastlinskeje rodovini spadajo, so bile in so morda še sem ter tje pod imenom „hudičevih ali čarovničnih zeli“ znane, ker so se jih v časih sleparji posluževali, da so z njimi svojim lahkovernim žrtvam zdravo pamet mamili in jih tako za svoje namene pripravne delali. Ravno tako nevarna je tudi peteršilj podobna trobelika, rumeni krec, kozja deteljica itd.

Če tudi koze brez škode cvetje kozje deteljce

mulijo, če kuniči volčjo jagodo, miši trobeliko, golobje strihnin, jež gadjji strup, vžitni polž najstrupenejše gobe brez vse škode zavžiti sme, vendar ne pozgubi povžiti strup v telesu teh živali svoje za človeka nevarne in škodljive moči. Zato je dobro vsakokrat polže predno se kuhajo in na mizo postavijo, nekoliko dnij prej primerno hraniti, da se tako strupi, ki so morda še v njihovem telesu, po izločkih iz njih odpravijo. Tako je še marsikaj rastlinskih prirastkov, ki v večji meri povžiti prav hudo škodovati morejo, n. pr. jederca grenkih mandeljnov, breskev, marelic, makovo seme cvet ali korenine naprsteca, srobotja, kačeca, tisa, kurice, sad ostrolistne palme itd. Pri vsakem zastrupljenju po zdaj navedenih rastlinah se morejo isti pomočki rabiti, kateri so bili gori povedani, ko se je o gobah govorilo.

Dopisi.

Iz Maribora. (Poslanec g. dr. Radaj in g. baron Goedel — pa toča.) Kakor lani je tudi letos našo okolico zaporedom huda toča posekala. Lani so samo v Leitersbergu od 5040 fl. predpisane dače morali odpisati 4271 fl. 49 kr. Letos je pa zopet toča vse poklestila dne 24. apr. in 7. maja. Ob enem zadete so srenje: Tragučova, sv. Peter, Karčovina, Rožpah, Kamca, Jelovec, Brestenica, sv. Križ, Pobrež, Cvetkovce, Hoče, Bohova, Slivnica, Frauheim, Lembah in Pekijske. Vrli župani so torej zopet kakor lani škodo gosposki naznanili ter prosili, naj jo ona da vceiniti, da se poškodovancem dača odpiše. Okrajni glavar pa prošnje ni uslišal rekoč, da se škoda ceniti more le, ako so pridelki bili po toči poškodovani. Ti pa še letos prirastli niso. Takšen odgovor je okrajni glavar prisiljen bil županom dati, ker mu ga je c. k. deželno finančno ravnateljstvo iz Gradeca bilo tako naročilo. Sedaj se je za uboge posestnike potegnil vrli naš deželni poslanec g. dr. Radaj. Ta je napravil prošnjo, jo dal od vseh 16 županov podpisati ter jo takoj poslal našemu državnemu poslancu g. baronu Goedelnu. Ta je prošnje hitro predložil državnemu zboru, kder so na njegov nasvet bile kmalu odobrene, v tisk dane in objavljene tako, da jih ima finančno ministerstvo brzo rešiti. Ne dvomimo, da bodo prošnje obveljale. To nam je nov dokaz, kako modro so slovenski volilci mariborskega volilnega okraja storili izvolivši si v deželnega poslanca g. dr. Radaja in v državnega poslanca g. barona Goedelna!

Od Kapele pri Radgoni. (Toča) je dne 7. maja pri nas hudo poklestila njive, gorice in sadno drevje. Oblaki so se tako mešali, da ne vemo prav, odkod da je toča došla, ali od Ptuja ali od Murskega polja. Toča je bila drobna pa jako gosta ter se je nje toliko vsipalo, da smo jo še tretji den nekaj imeli. Padala je po celi fari, najbolj zadela je pa Kapelsko srenjo in Radensko ves, kder sedaj žito zanjejo. Škoda je velika, posebno

na sadovnem drevju in v goricah. Trsom je mladje potrgala ali drugače razčesala. Sadovno drevje: gruške, črešnje, jabelke, slive, orehi itd. so lepo kazali, sedaj je vse pokončano ali natolčeno. Na njivah se razven v Radenci lepo kaže. — Iz Negovske fare je prileten želar prišel 8. t. m. v Kapelo, ker je tukaj bil uradni den. Prišel je zavoljo neke njive, katero je bil nedavno kupil. Namenil se je doma dati spovedati, ker je uže več časa bolehal; toda nestrpljiva žena ga je odpravila na uro daljno pot v Kapelo. V krčmi pri g. Vaupotiči se vsede ves opešan na stopnice. Izreče še besedice: „meni je hudo“ in se zgrudi mrtev na tla. Zvečer je nekdo izmed naših gospodarjev odpeljal mrtveca domov. Nauk za vse: bodimo pripravljeni, ker ne vemo ne ure ne dneva, kedar Gospod pride po nas!

Iz Celja. (Nova pokopališča — zvonik nemške cerkve.) Na binkošno nedeljo se je blagoslovilo novo pokopališče za celjsko okolico v Gaberjih; binkoštni pondeljek pa ono v Čreti za sv. Jožefom za celjsko mesto. Na starih pokopališčih pri sv. Duhu in sv. Maksimilijanu se od zdaj za naprej ne sme več pokopavati. Izvzete so le rakve (zidani grobi) pri sv. Maksimilijanu, kamor se smejo mrliči shranjevati še skozi 2 leti. Na obeh novih mirodvorih se je odločil kos zemljišča, ki bo služil pokopavanju nekatoličanov. Toda celjska protestantovska občina ne mara za novo celjsko pokopališče, marveč skuša svoje dozdajšnje pokopališče poleg svoje cerkvice obdržati. O tej zadevi ima kmalu razsoditi c. kr. namestnika v Gradci. — Obžalovati je le, da ste se novi pokopališči napravili tako daleč od mesta in pa, da se niste celjska mestna in okoličanska soseska mogli zediniti, da bi se bil za obedve soseski, toraj za celo faro, priredil le en sam mirodvor. Koliko stroškov bi se bilo lahko prihranilo! Mesto si je naročilo tudi dva lepa mrtvaška vozova; kajti bo svoje mrliče dalo voziti na pokopališče. Mestni zastop celjski je skušal ovo svoto, katero je volila blaga pokojnica Jožefina Gajger nemški cerkvi, dobiti v svojo oblast; toda vikše oblastnija se odločile, da se ima ves denar izročiti sl. cerkvenemu predstojništvu nemške cerkve. Vsa svota vtegne znašati do 45.000 fl. Ker se je cerkvenemu predstojništvu že izročil znesek 19.000 fl. se bo tudi zvonik pri nemški cerkvi zamogel zdaj zidati dalje. Prvi načrt zvonikov se je zelo spremenil, toda novi načrt še bolje vsem dopada nego prvotni. Na vsaki način se bo z dovršenim zvonikom nemška cerkev krasno okinčala. Cerkev dobi tudi novo zvoneje. Želimo, da se delo srečno dovrši!

Iz Zreč pri Konjicah. (Sleparsk agent.) Dne 10. sušca t. l. bil je tukaj nepoznan človek, ki se je izdal in tudi s spričevalom izkazal za agenta graškega trgovca Jaroscha, ki trži s hišnim orodjem, kipi, urami itd., da bi v njegovem imenu naročila nabiral proti temu, da se v mesečnih ob-

rokih do konca leta znesek za naročeno blago izplača, nekaj pa že precej njemu poročniku za aro naprej plača. Pokazal je tudi naročila od več drugih, nekterih tudi pisatelju znanih, naročnikov. Pisatelj tega je tedaj vrjel in si naročil po njem pohištva za 60 fl., od katerih je 10 fl. moral precej onemu plačati, drugo pa bi imel v obrokih do konca leta izplačati. Naročeno pohištvo bi imelo po tiskani pogodbi čez 5 tednov po dnevu naročila se doposlati. Poročevalca tega je kmalu potem začelo grivati te nagodbe in je o tem pisal g. Jaroschu v Gradec, kateri mu odgovori, da ni ne nobenega naročila na pohištvo, ne onih 10 fl. prejel. Iz tega se lahko sklepa, kolike previdnosti je treba proti takim okoli potujočim nepoznanim agentom, ki naročila sprejemajo in že naprej plačilo zahtevajo, da se človek ne opehari.

Iz Ljubljane. (Razpis daril.) Na podlagi sklepa sl. deželnega zbora Kranjskega je sl. deželni odbor namenil: a) 400 gld. (štiri sto goldinarjev) za darilo pisatelju najboljšega resnega igrokaza, vzeteza iz Kranjske ali Avstrijske zgodovine, katerega predstavljanje mora izpolniti celi glediški večer; b) 200 gld. (dve sto goldinarjev) za darilo pisatelju najboljših vesele igre, obstoječe najmanj iz dveh dejanj. Pri presojanji se bodo v poštev jemale le igre, katere dozda še niso bile niti tiskane niti predstavljene. Igri, katerima bode prisojeno darilo, ostaneta lastnina „Dramatičnega društva“. Po naročilu sl. deželnega odbora od dué 24. aprila t. l. št. 324 podpisani društveni odbor razpisuje omenjeni darili, pristavlja, da se rokopisi morajo „Dramatičnemu društvu“ poslati vsaj do 31. decembra tekočega 1880. leta. Na vsak rokopis naj se zapiše kak motto, ime pisateljevo pa priloži v posebnem zapečatenem listu, na katerem je isto tako motto rokopisa.

Odbor „Dramatičnega društva“.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zopet imamo poročati, da so Slovenci storili korak naprej. Na Kranjskem bil je v Trebnem v deželnega poslanca jednoglasno izvoljen narodni kandidat g. Peter Graselli; dobil je vseh 117 glasov. Živijo! Dalje začeli so Slovenci na Štajerskem rušiti 2 nemškutarski trdnjavi, namreč okrajni zastop ptujski in ormoški. Slovenci so zmagali v Ptuiju uže v skupini velikih posestnikov pa tudi v kmetskeji skupini, v Ormoži pa v velikem posestvu. Slava! — Bratje hrvatski naznanili so izlet v Ljubljano za 16. maj; Slovenecem je tukaj nemčurski župan Laschan prepovedal slovesno sprejeti Hrvate; zabranil je skupni vhod, zastave in godbo. Prav zagrizena nemčurska nesramnost; Slovenec v beli Ljubljani tujec! — Avstrijsko plemstvo je na Dunaji napravilo veliko gledališno zabavo s konji in vozovi ter čisti dohodek 43.000 fl. darovalo stradajočim Istrijancem in Primorcem. — Državni zbor je v petek